

Medborgarförslag om miljögifter och farliga kemikalier i förskolor

Bakgrund till förslagen:

På skolor och förskolor finns stränga krav på säkerhet, men en ytterligare faktor behöver reageras för att barn ska vara säkra – de farliga kemikalierna som finns i produkter och varor i inomhusmiljön.

På senare tid har detta bl.a. belysts genom Kemikalieinspektionens arbete Handlingsplan för en giftfri vardag (se länk <http://www.kemi.se/Start/Handlingsplan-for-en-giftfri-vardag/>) och Naturskyddsföreningens projekt Operation Giftfri förskola. (se länk www.naturskyddsforeningen.se/giftfriforskola)

Inomhusmiljön är idag en erkänd källa till miljögifter som kan vara skadliga för både människa och miljö. Vanliga vardagsprodukter på förskolor och skolor, kan innehålla främmande och även farliga kemikalier. Många av dessa ämnen kan släppa från produkterna och via luft och damm exponera barn. Exempel på sådana produkter är kläder och textil, möbler, leksaker, golv, väggar och elektronik. En del farliga kemikalier kommer in i kroppen genom att de används på kroppen.

Barn spenderar mer tid än vuxna nära golvet, drar med händer över plana ytor, suger på händerna eller stoppar fingrarna i munnen, och får på så sätt i sig dammet. Där finns de vanligaste farliga kemikaliegrupperna såsom ftalater, bromerade flamskyddsmedel, perfluorerade ämnen och bisfenol A, och problemen med dem är väl dokumenterade.

Trots reglering accepteras flera hormonstörande ftalater (vanlig mjukgörare i plast) i låga halter i leksaker, barnvårdsprodukter avsedda för barn under 3 år. Samma ftalater finns i andra produkter, såsom golv, duschdraperier, plastskor, konstskinnprodukter med mera, i miljöer där barn finns.

Hormonstörande ämnen har visats kunna skapa negativa effekter på människor och djur vid halter långt under gällande gränsvärden, och forskare har kopplat ämnena till effekter såsom fetma, diabetes typ II, hjärt- och kärlsjukdomar, Alzheimer, Parkinson, hormonrelaterad cancer, svårigheter att få barn, tidigarelagd pubertet, missbildningar på könsorgan, inlärningssvårigheter, bokstavssjukdomar, autism, infektioner, astma och autoimmuna sjukdomar.

Kommunens förskolor kan med detta förslag bli en inspirationskälla för föräldrar som ofta säger att de behöver mer handfasta råd. Det som genomförs på förskolor kan sedan vara en modell för andra förvaltningar.

Senaste utvärderingen av **riksdagens mål om Giftfri miljö** visar att vi inte alls kommer att nå målet. Därför är alla insatser mycket viktiga. (Se länk <http://www.miljomal.nu/Miljomalen/4-Giftfri-miljo/>)

I **Miljöbalken kapitel 2, hänsynsreglerna §4** står:

”Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism. Lag (2006:1014).”

Förslag till kommunfullmäktige

Följande förslag avser att skydda barnen, den grupp av människor som är mest utsatta och känsliga. Vuxna i alla positioner måste göra medvetna val för att minska exponeringen. Problemen är allmänt bekanta sedan många år och vi kan inte längre vänta på beslut från EU, regering och riksdag om skärpta regler. Oavsett om lagstiftningen skärps behöver de äldre kvarstående kemikalierna hanteras ansvarsfullt och barnen skyddas från påverkan av dessa.

Jag föreslår härmed att Håbo kommun:

1. Skärper hälso- och miljökraven i den kommunala upphandlingen för att få en bättre miljö på förskolorna och säkerställer att inköp sker så att lägstapris inte är styrande (Se nytt beslut i EU-parlamentet januari 2014).
2. Antar ett handlingsprogram för en Giftfri förskola som omfattar en kartläggning och plan för utbyte av inredning och leksaker till de med mindre hälso- och miljöfarliga ämnen. En styrning steg för steg av flöden av nya varor rekommenderas för att övergå till miljömärkta produkter och mer ekologisk mat utan farliga kemikalier.
3. Ställer krav på att förskolor inom kommunen rensar ut befintliga varor med potentiellt farliga kemikalier från förskolorna (se Naturskyddsförningens rapport "Giftfria barn leka bäst").
4. Ger stöd till förskolorna att implementera kraven på egenkontroll rörande kemikalier i enlighet med lagstiftningen.
5. Säkerställer, i den mån förskolorna själva står för inköpen, att inköpsrekommendationer finns på alla förskolor där miljö- och kemikalieaspekter ingår.
6. Ställer krav på nybyggen och renoveringar så att inte nya problem uppstår.
7. Implementerar krav mot miljögifter och farliga kemikalier i de delar av styrdokument som berör förskolan och att detta följs upp årligen.

.....
Helena Morén Schöffel

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]